

Resistentsus insektitsiididele hiilamardika näitel

Liina Kann

Eesti Taimekasvatuse Insituut, entomoloog

Taltech, doktorant

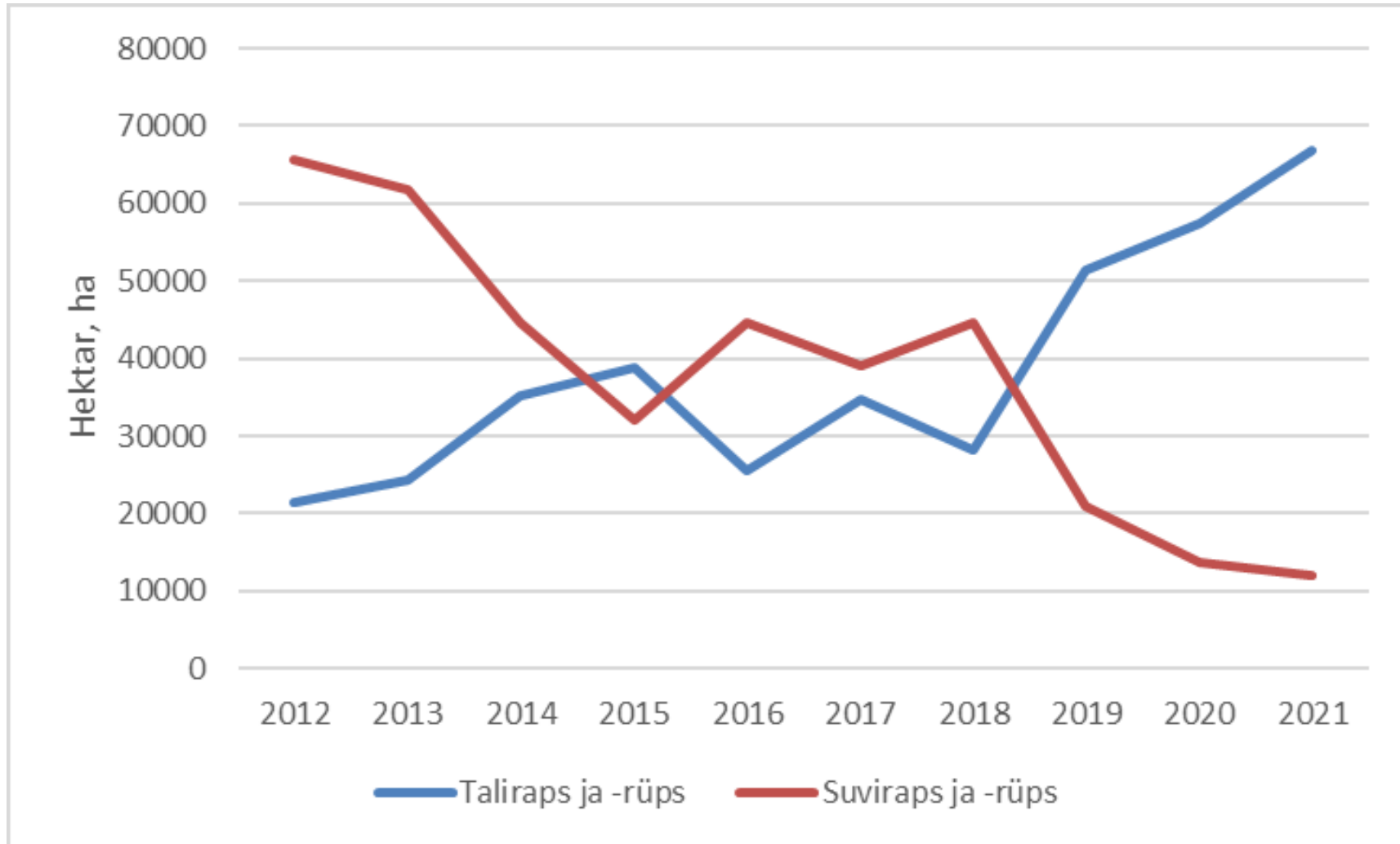
Agronoomia 2022

09.03.2022

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Rapsi kasvupind Eestis 2012-2021.a.

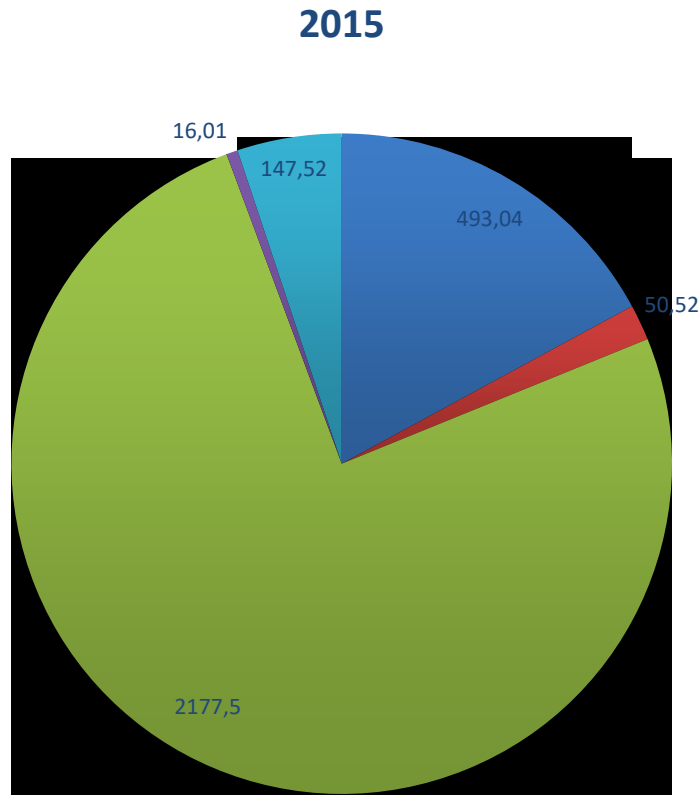

Insektitsiidid registreeritud rapsile 2022.a. kasvuhoajal

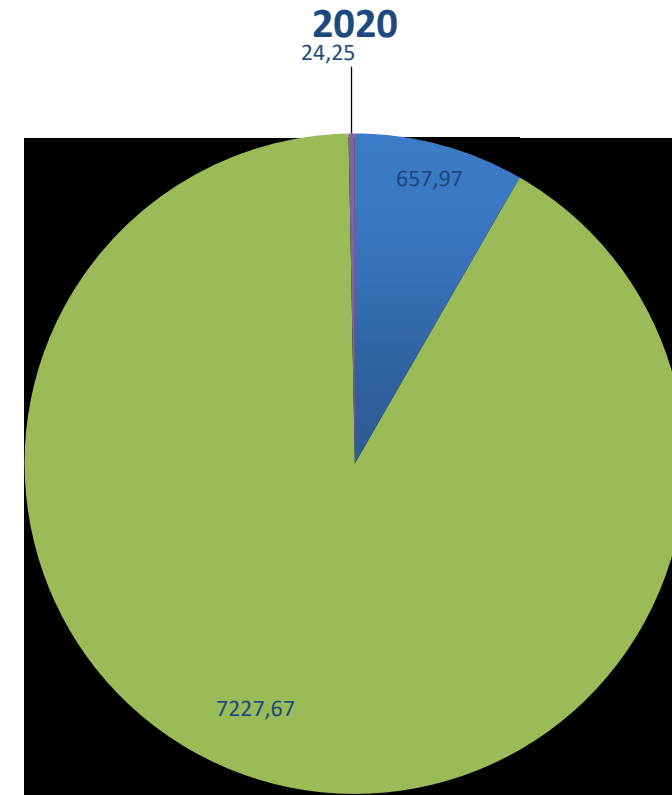
MoA	Keemiline klass	Toimeaine	Preparaat	Märkus
3A	Püretroidid	deltametriin	Decis Forte	
			Decis Mega	
			Poleci	
			POLECI FORTE	
		dzeeta-tsüpermetriin	Fury 100 EW	Ajapikendus kasutamiseks kuni 31.07.2022
		gamma-tsühalotriin	Nexide CS	
			Vantex CS	
		lambda-tsühalotriin	Kaiso 50 EG	
			Karate Zeon 5 CS	
		tau-fluvalinaat	Mavrik	
			Evure	
		tsüpermetriin	Cyperkill 500 EC	
			Wizard 500 EC	
22A	Indoksakarb	indoksakarb	Avaunt	Ajapikendus kasutamiseks kuni 19.09.2022

Insektitsiidide kasutus rapsile toimeaineklasside põhjal Eestis, toimeaine kg

■ püretroidid ■ organofosfaadid ■ neonikotinoidid ■ indoksakarb ■ pümetrosiin

■ püretroidid ■ neonikotinoidid ■ indoksakarb

Insektitsiidiresistentsus

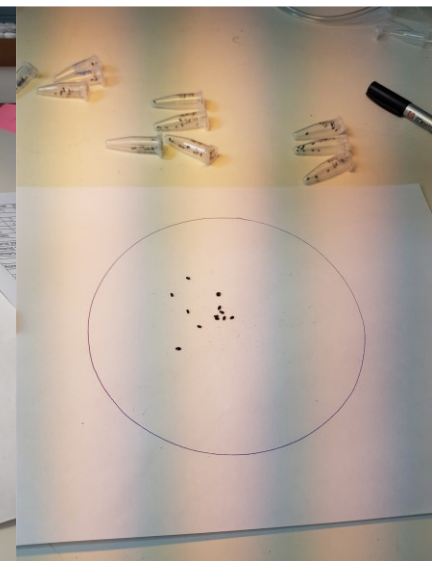
• on kahjurite kohandumine toimeainetega, mille tulemusena selle aine tundlikkus kahjuris väheneb.

• Püretroidiresistentsuse tekitavad:

- metaboolne ehk ainevahetuslik resistentsus- resistentsed putukad võivad toksiini lagundada endale mittetoksilisteks ühenditeks, hävitada selle kiiremini kui vastuvõtlikud putukad või takistada toksiini jõudmist sihtkohta, sidudes selle spetsiaalsete valkudega oma kehas;
- toimekoha tundetus-putukates toimub geneetiline muutus, mille tulemusel muutub putukas insektitsiidile toimekohas kas osaliselt või täielikult immuunseks.

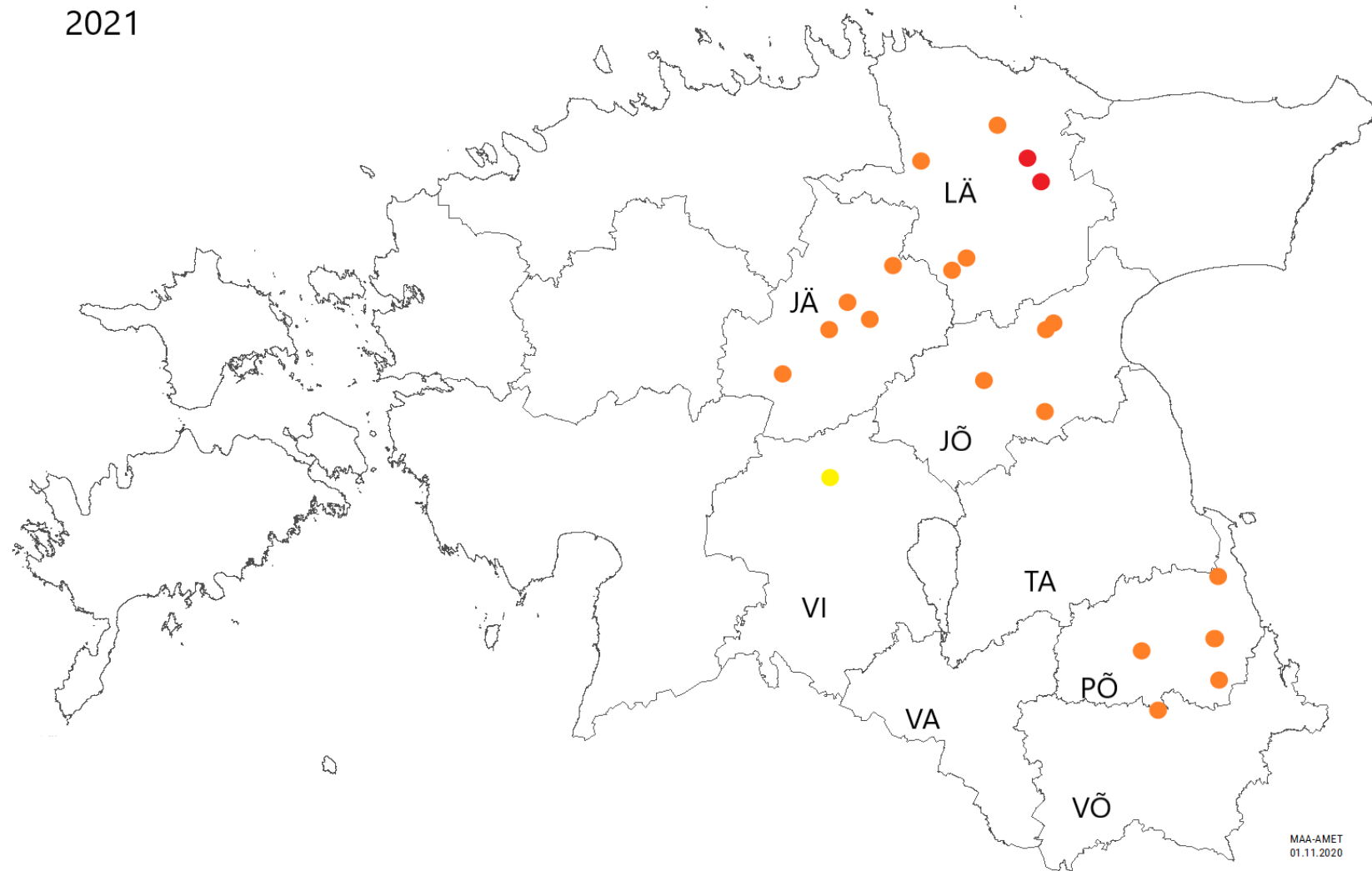
Naeri- hiilamardika resistentsuskatsed ETKI's

- o Katsed viidi läbi IRAC (Insecticide Resistance Action Committee) meetod 011 ja 027 põhjal.
- o Naeri- hiilamardikad korjati tali- ja suvirapsi põldudel.
 - Lambda- tsühalotriini puhul aastatel 2015-2019.a. ning 2021.a.;
 - tau-fluvalinaadi ja indoksakarbi puhul 2021.a.
- o Ca 15-20 elusalt mardikat asetati eelnevalt insektitsiidiga kaetud klaaspurki.
- o Peale 24 h, kallati mardikad 15 cm ringi ning hinnati (elus, halvatud/surnud).

Lambda- tsühalotriin 2015-2019.a. ja 2021.a.

2021

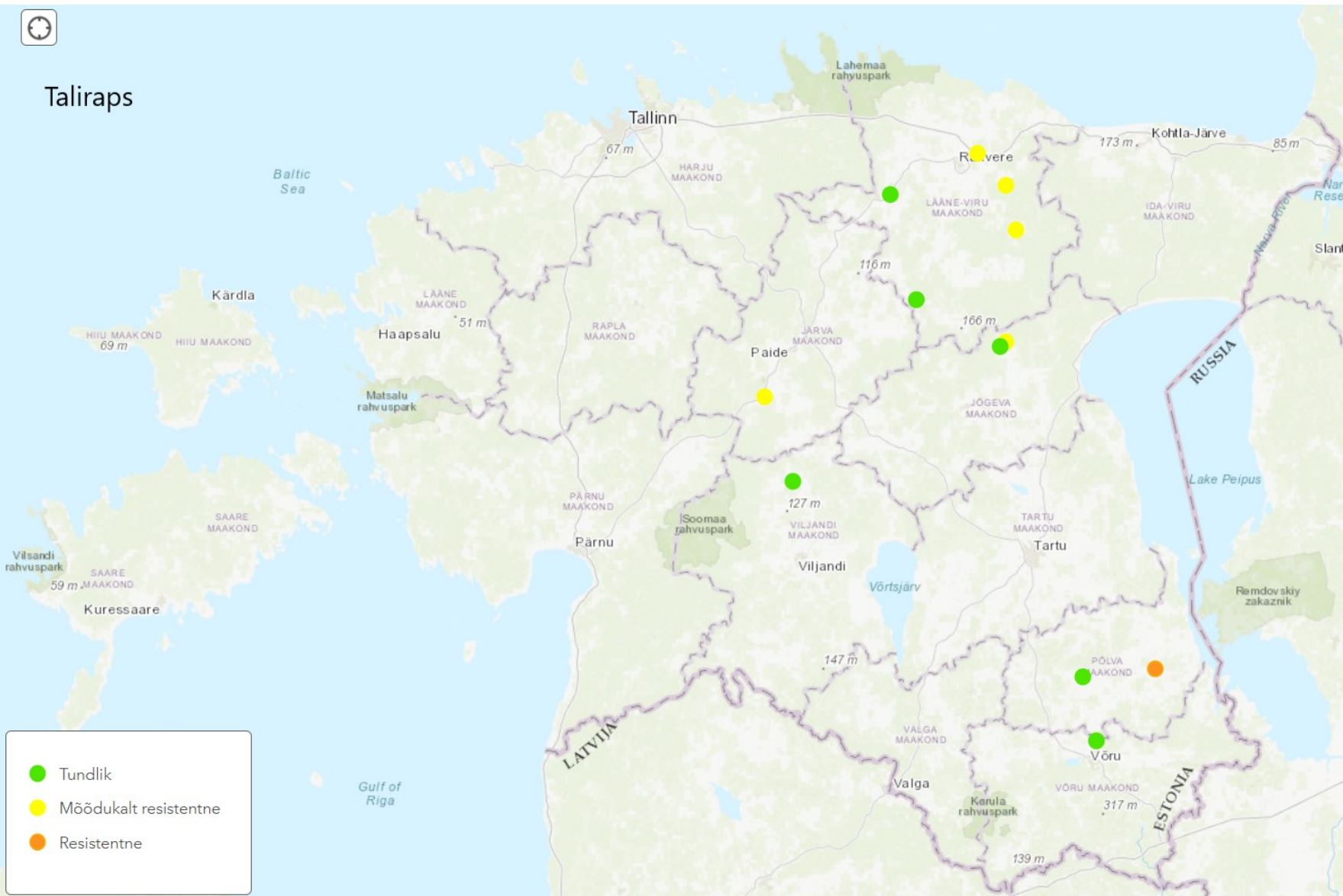

Kontsentratsioon (% põlludoosist)	Halvatud/surnud mardikate (%)	Klassifikatsioon
100%	100%	Väga tundlik
20%	100%	Tundlik
100%	<100%	Mõõdukalt resistentne
100%	<90% kuni ≥ 50%	Resistentne
100%	< 50%	Väga resistentne

Lambda- tsühalotriin 2015-2019.a. ja 2021.a.

- o Kui 2015 esines veel üksikuid tundlikke naeri- hiilamardikate populatsioone (peamiselt Lõuna- Eestis), siis 2021.aastaks on talirapsil peamiselt resistentsed ja väga resistentsed naeri- hiilamardika populatsioonid.
- o Viimastel aastatel on resistentsus püsinud üsna stabiilsena.
- o Tali- ja suvirapsilt korjatud naeri- hiilamardika populatsioonide vahel statistiliselt usutav erinevus puudus, kuigi võib märgata, et väga resistentseid populatsioonid esinevad peamiselt talirapsilt korjatud hiilamardikate seas.

Tau- fluvalinaat 2021.a. talirapsil

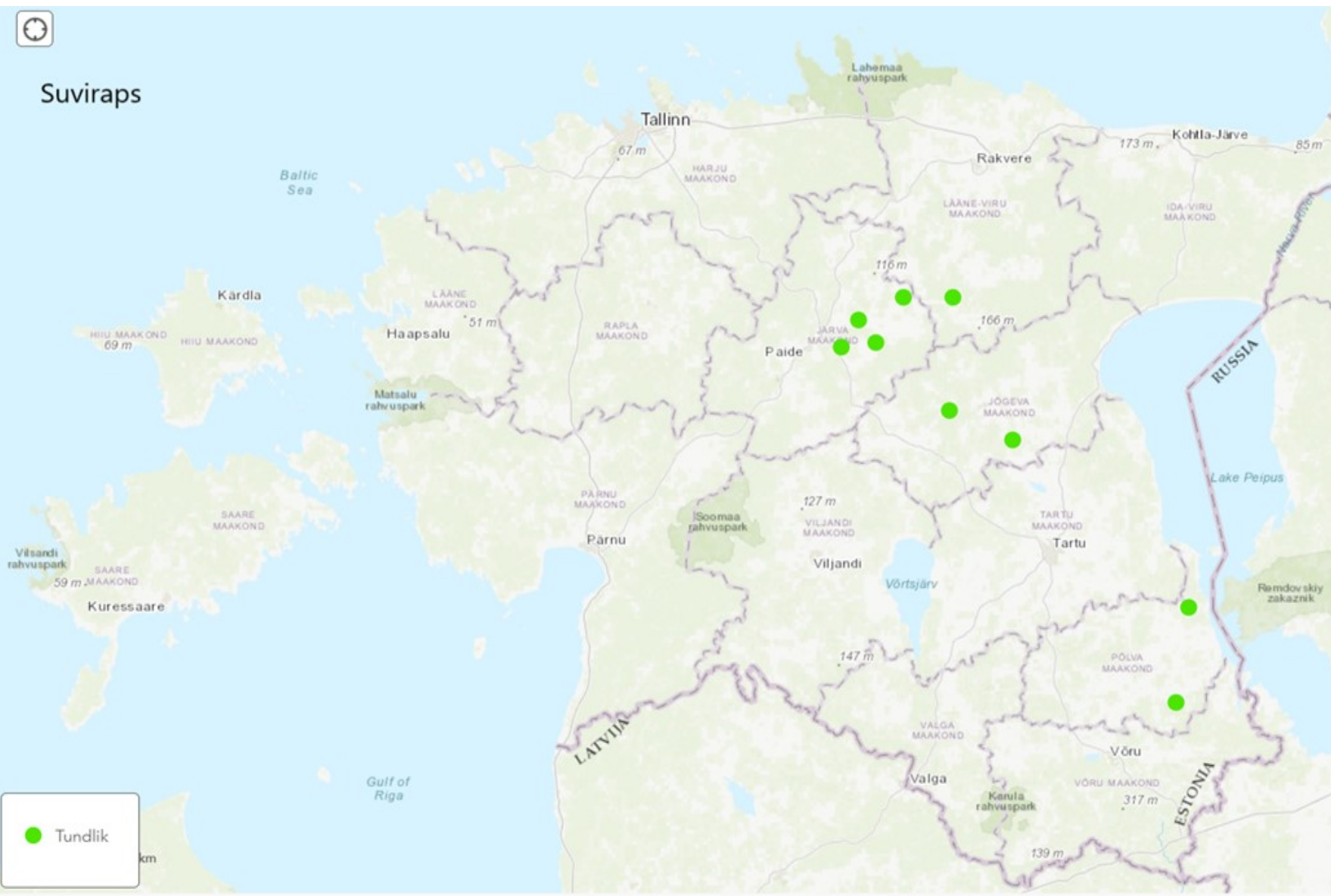

○ Tau- fluvalinaat näitab naeri- hiilamardikate suhtes paremat toimet.

○ Populatsioonid on peamiselt tundlikud või siis mõõdukalt resistentseid.

○ Kuid leidis ka üks populatsioon (Põlvamaalt), mis oli antud toimeaine suhtes resistentne.

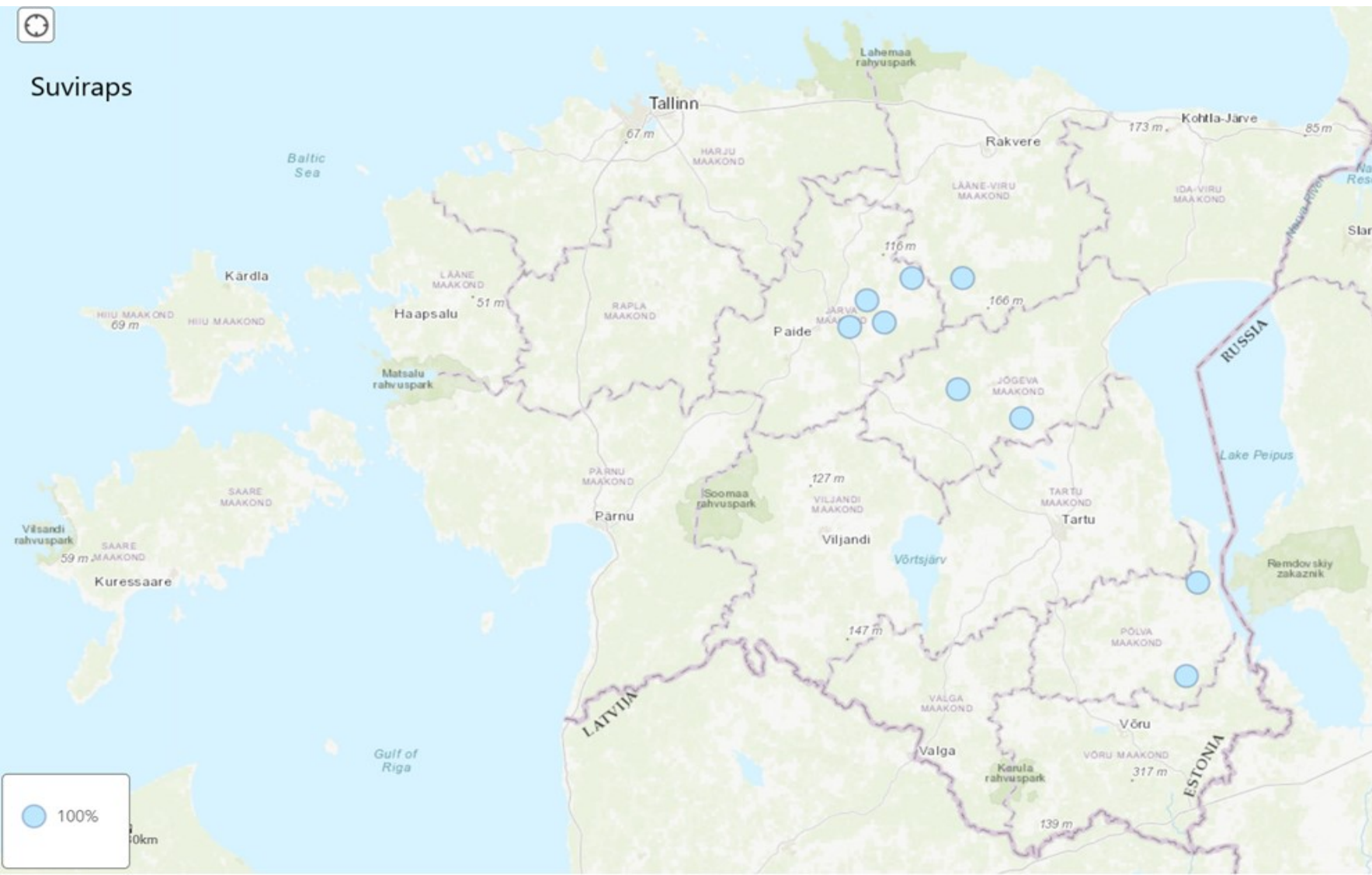
Tau- fluvalinaat 2021.a. suvirapsil

● Kõik testitud populatsioonid olid tundlikud ning omades seega väga head mõju antud toimeaine suhtes.

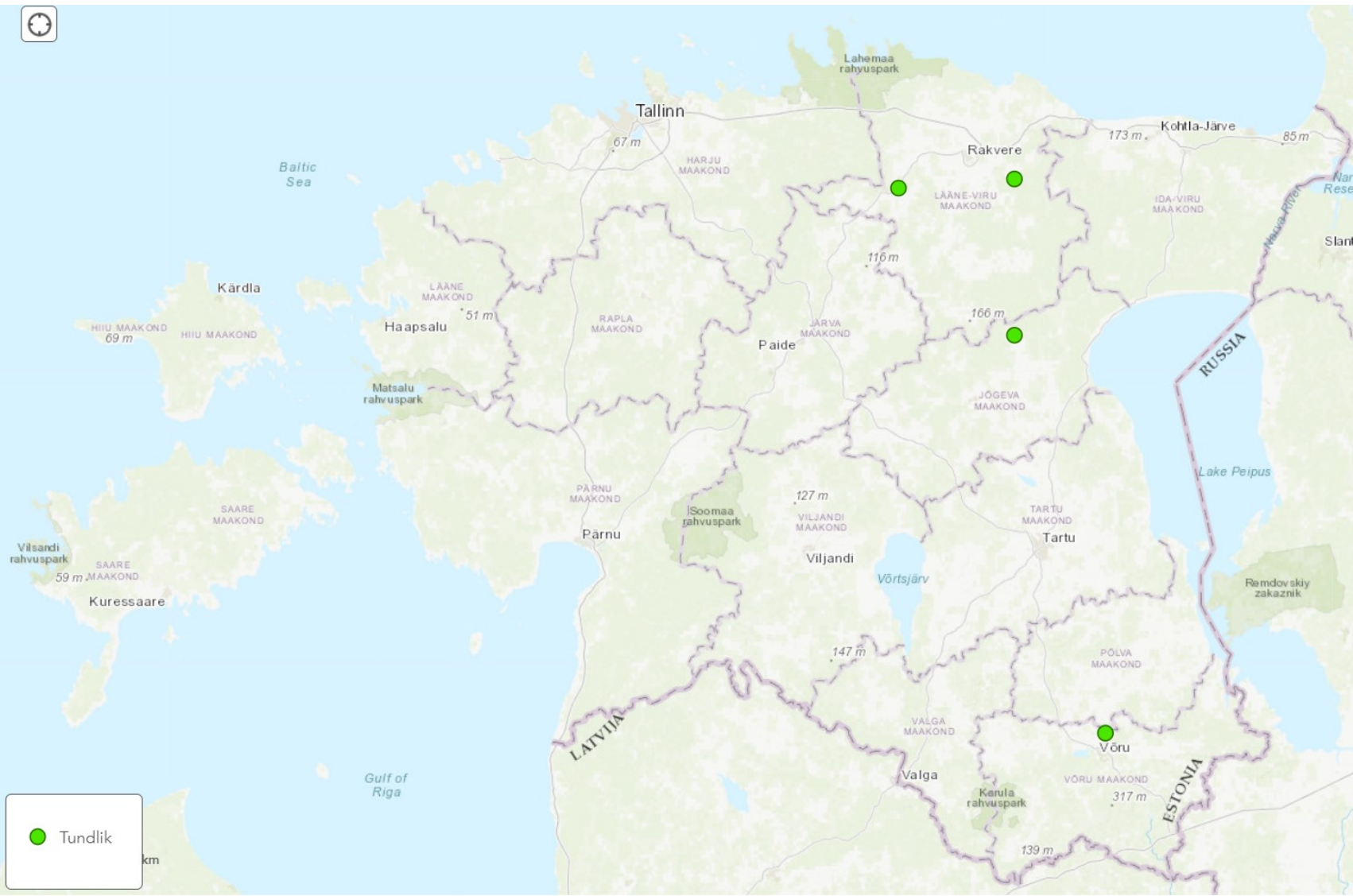
Kontsentratsioon (% põlludoosist)	Halvatud/surnud mardikate (%)	Klassifikatsioon
100%	100%	Väga tundlik
20%	100%	Tundlik
100%	100%	Tundlik
20%	<100%	Mõõdukalt resistentne
100%	<90% kuni ≥ 50%	Resistentne
100%	< 50%	Väga resistentne

Indoksakarb 2021.a. suvirapsil

Indoksakarbil oli suvirapsilt kogutud naeri- hiilamardikate suhtes 100% mõju ning olles seega väga efektiivne.

Mis seis oli kõdra- peitkärsakaga aastal 2021?

- Katsed viidi läbi talirapsilt kogutud kõdra-peitkärsakatega.
- Kasutati IRAC meetod nr 031 .
- Toimeained lambda-tsühalotrin ja taufluvalinaat.
- Kõik populatsioonid olid tundlikud antud toimeainete suhtes ning vähenenud toimet ei esinenud.

Kokkuvõte

- Lambda- tsühalotriini suhtes on välja kujunenud resistentsed ja väga resistentsed hiilamardika populatsioonid.
- Tau- fluvalinaadi suhtes on välja kujunenud mõõdukalt resistentsed populatsioonid, kuid olles siiski veel efektiivne hiilamardika tõrjumiseks.
- Indoksakarbi suhtes on leitud paar populatsiooni vähenenud tundlikkusega.
- Resistentsuse süvenemise vältimiseks on vajalik rakendada integreeritud taimekaitse põhimõtteid:
 - kasutada tuleks õiget viljavaheldust;
 - samuti võiks eelistada talirüpsi;
 - vahetada ja valida toimeaineid.

Aitäh!